

Er her nogen?

Engang var her fuld af liv. Børn løb omkring, familier boede her og maskinarbejderne knoklede. Men så blev der tomt. To danskere jagter forladte steder verden over.

TEKST MORTEN HJORTSHØJ
FOTO JAN ELHØJ OG MORTEN KIRCKHOFF

Forlystelsespark, Sverige

“Det er altid vildt at gå rundt i forladte forlystelsesparker, som her i Dinoland i Sverige. Det er steder, man forbinder med en duft af popcorn og lyden af børnehvin, og pludselig har nogen bare drejet nøglen om. Vi har besøgt en del forladte forlystelsesparker. Flere af stederne har de, der har åbnet det, måske ikke kunne få det til at løbe rundt økonomisk, og så har det været lettest bare at smutte. Andre steder tænker man, at ideen har været dødsdømt fra start. I Frankrig besøgte vi fx et akvarium, som en lokal fiskeentusiast havde satset en formue på at åbne. Men det lå på Lars Tyndskids mark, hvor der aldrig kom et øje, så fiskene var for længst væk, og nu stod akvariet bare og groede til.”

Olgas hus, Danmark

“Folk tror ikke, man kan finde forladte hjem i et rigt land som Danmark. Men de står overalt. Når vi træder ind i et dansk hjem, gør det særligt indtryk. Der er ofte så mange genkendelige ting, så man tænker: *Shit*, det kunne være mine egne bedsteforældres hjem! Små broderier, et lille askebæger eller en platte, som nogen har købt og hængt på væggen. Det her er et forladt hus på Lolland. Det er altid en meget sanselig oplevelse at gå rundt i et hjem. Når man åbner et skab med gamle damekjoler, så lugter der virkelig af gammel dame. Og de lugter alle sammen ens. Det er ikke altid lige til at se, hvornår stedet er blevet forladt. Nogen steder har kun stået tomme i kort tid, men der er måske blæst et birketræsfrø ind ad et smadret vindue, og pludselig står der et træ i stuen. Ofte finder vi aviser, kalendere eller udløbsdatoer, så vi kan sjusse os frem til, hvornår nogen sidst har været der.”

spurgte vi dem dumt: “Er museet lukket?”, og så hjalp de os venligt ud. Vi kan jo altid løbe ned i den anden ende og kravle over hegnet, hvis ikke vi har fået billeder nok.”

Hvad tager I med, når I er ude?

“Vi planlægger altid efter vind og vejr. Udover stavlygter, pandelamper, notesbøger, ekstra tøj og førstehjælpsudstyr har vi også altid gasbrænder, frysetørret mad og lakridser med.”

I holder stedernes adresser hemmelige?

“Ligesom vi aldrig bryder ind eller fjerner noget, så fortæller vi aldrig præcis, hvor billedet er taget. Vi får dagligt henvendelser fra folk – antikvarer, kræmmere, bilsamlere og alle mulige andre – som har set et billede og spørger efter et sted, vi har fotograferet. Vi er ikke interesserede i, at stederne spoleres eller bliver rippet for ting. Vi dokumenterer dem bare.”

Hvad drømmer I om at besøge?

“I år skal vi blandt andet til Belgien, Kasakhstan og Rusland. Vi har også længe haft øje på Grønland. Under Den Kolde Krig byggede amerikanerne en kæmpe militærbase med plads til flere tusinde mennesker under indlandsisen. I de sidste 40 år har det stået forladt, og det vil være en stor drøm at se.”
Bøgerne kan købes på forladtesteder.dk

FORLADTE STEDER

Eventyrerne Jan Elhøj og Morten Kirckhoff har i de seneste 10 år rejst verden rundt for at fotografere forladte steder. Billederne udstiller og udgiver de – senest i bogen *Abandoned 3*.

Hvordan finder I stederne?

“Mange tror, at det er let at gå ud og finde forladte steder. Men vi bruger timevis på research. Ofte rejser vi langt for at finde et sted, vi har hørt om, men som viser sig at være uinteressant. Rejserne er i sig selv krævende. Vi sover i telt og bliver ofte jaget væk.”

Hvad gør I, når I bliver opdaget?

“Det handler om at spille dum. I Albanien var vi ude på en nedlagt flybase, der viste sig at blive brugt til at flyve narko. Midt om natten blev vi opdaget. Vel vidende at der intet museum var,

Gødningsfabrik, Albanien

“Det her var engang en af Albaniens største fabrikker. Nu står de kæmpestore maskinhaller bare efterladt. Når man er derinde, tænker man på alle de små rørforinger og knapper, som hundredvis af ingeniører dagligt er mødt op for at skrue på. Der var sluppet vand ind i bunden af fabrikken, og da vi besøgte det, levede der tusindvis af frøer derinde. Vi overnattede på fabrikken i vores soveposer, og hele natten gik der vagter udenfor og patruljerede med maskingeværer. Vi var så tæt på dem, at vi kunne lugte deres smøger, men vi blev først opdaget morgenen efter. Frøerne må have overdøvet vores snorken.”

Obduktionsstue, USA

“Det er ikke kun herhjemme, de små sygehuse lukker og bliver glemt. På et tidligere universitetshospital i USA så vi blandt andet denne obduktionsstue. Skabene til højre har kølet lig ned. Underviserne har kunne tage ‘en kold fra kassen’, og så har studerende overværet live-obduktioner fra sæderækkerne bagved. Det er i hvert fald 10 år siden, det er blevet brugt. Det var rigtig svært at få adgang, for der var vagter overalt, og i den anden ende af det nedlagte hospital var der nu indrettet herberg for hjemløse.”

Militærområde, Danmark

“I Jylland besøgte vi det her gamle, nedlagte militærområde, der stod fuldstændig tilgroet. Efter at have møvet sig igennem krat og skov, kommer man blandt andet ind til barakker, små huse og garager med udrangerede militærkøretøjer. Der har nok

ikke for alvor været nogen i området i de sidste 20 år. Der var også denne her hal. Raketterne viste sig at være øvelsesdroner, som de engang fløj med og kastede ud fra små fly. Så der er altså intet eksplosivt i dem, selvom de ser farlige ud.”

Miss Jacksons hus, USA

“Langt ude på landet i staten Virginia fandt vi Miss Jacksons hus. Det var fuld af minder, vilde farver, og man følte næsten, man stod i en Wes Anderson-filmkulisse. På fotografierne i huset kunne vi se, hun havde fire børn. Det var et gammelt medtaget hus i et udkantsområde, så det har nok været lettere bare at efterlade det, da hun døde. Men man kan jo ikke lade være med at tænke: Hvor er børnene? Hvorfor har de ikke været forbi og rydde op? Der er næsten altid en kedelig historie om følelser eller penge bag de forladte hjem. Nogle steder afslører advokatbreve, som vi finder, at der er tale om arvestridigheder. I en stor, privat lægevilla i Tyskland stod ejerens gravsten i entreen. Så ved man, at der er nogle børn, der nok ikke har kunne blive enige.”

Pyramiden, Svalbard

“I 1980'erne boede der mere end 1.200 mennesker i den lille by Pyramiden i Svalbard, hvor det russiske mineselskab Arktikugol gravede efter kul. Men da det lukkede i 1998 på grund af dårlig økonomi, blev alle arbejderne og deres familier sejlet tilbage til Rusland. Mange af de steder, vi besøgte, er fulde af mug og råddenskab, og naturen er ved at tage over. Men den her sportshal, der var en del af byen, står i permanent permafrost og fejler sådan set ingenting. Den forladte by får tit besøg af Svalbards isbjørne på jagt efter mad i bygningerne, og derfor skulle vi have rifler med, da vi fotograferede i området.”

